

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Кафедра технологічної та професійної освіти

В. В. Туляєв

Методичні рекомендації до виконання практичних та самостійних завдань з композиції до дисципліни «Теорія і практика графіки» для здобувачів вищої освіти 3 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 015 Професійна освіта (Дизайн). Одеса : Університет Ушинського, 2023. 32 с.

(44 практичних аудиторних годин, 34 годин практичної самостійної роботи, вид контролю – залік 1 години, денна та заочна форма навчання, індивідуальне науково-дослідне завдання – 12, кількість кредитів – 3, змістових модулів – 2),
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ОПП : Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність : 015 Професійна освіта (Дизайн)

Рівень вищої освіти : перший (бакалаврський)

Рік навчання : 3

Одеса – 2023

Вступ

В умовах сучасного суспільства з'явилися нові технології та матеріали, технічні нововведення, які привели до появи неочікуваних вимог до особистості фахівців, працюючих у сфері художньої діяльності. Результатом цього є гостра необхідність у підготовці студентів художньо-графічних факультетів до оволодіння специфікою композиції на сучасному рівні, а також виховання творчої особистості, здатної знаходити нестандартні рішення, підготовленої до праці у ринкових умовах.

Особливістю багатопланового поняття «композиція» та засобів її створення зумовлює актуальність подальшого розвитку структурованої системи викладання теоретичних основ предмета «Теорія та практика графіки» з урахуванням універсальності використання засобів композиції у всіх видах мистецтва та дизайнерських розробках.

Поряд із набуттям знань і вмінь з композиції важливо при викладанні цього предмету знайомити студентів з різноманітними вузькими професіями дизайну і надати можливість спробувати власні сили у вирішенні творчих завдань професійного рівня. Тому розроблені тематичні завдання спрямовані на професійну орієнтацію студентів, зокрема, введення їх у специфіку вузьких дизайнерських професій.

Крім того, практикум передбачає можливість паралельного вивчення двох предметів – композиції і комп'ютерної графіки, що відкриває нові перспективи у навчанні та розвитку особистості студентів.

Композиція є по суті універсальним засобом, об'єднуючим усі види мистецтва, здатним гармонійно поєднувати різноманітні навчальні цілі й завдання. Відповідно мета навчання композиції полягає у формуванні у студентів знань теоретичних основ композиції та вмінь застосовувати їх на практиці у різних видах мистецтва, а також вихованні у них особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва та навколишнього світу, розвитку художньо-образного мислення, художніх смаків та здібностей, творчого потенціалу, сприянні у самореалізації особистості.

Завдання

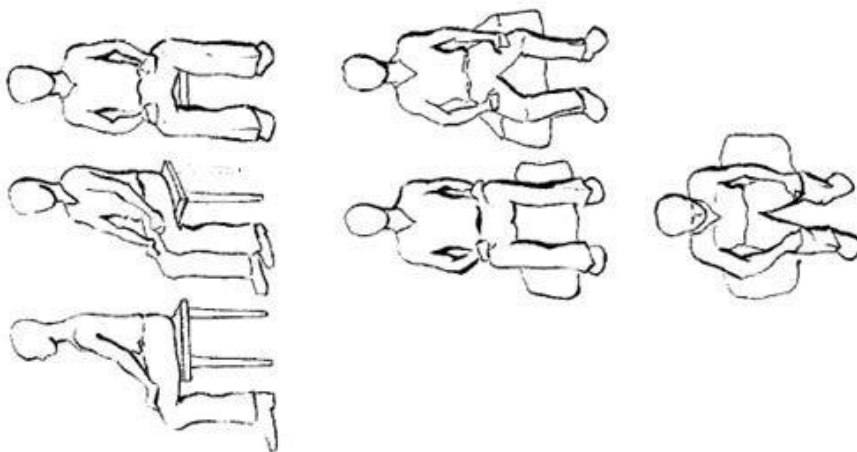
- послідовне й систематичне засвоєння теоретичних основ композиції;
- опанування навичок втілення творчих ідей в художній роботі користуючись композиційними засобами;
- розвиток умінь чітко визначати композиційні засоби та виділяти їх з решти художніх можливостей, раціонально та ефективно поєднувати між собою композиційні засоби для найбільш повного передання творчого замислу у художньої роботи;
- формування усвідомленого уявлення про аналогічність застосування композиційних закономірностей у всіх видах мистецтва;
- ознайомлення з вузькими спеціальностями художнього профілю та професійними вимогами, які висуваються до особистості дизайнера.

Методичні принципи

1. Опанування практичними навичками за допомогою дохідливих і простих прикладів.
2. При опануванні практичних засобів побудови композиції передбачена можливість диференційованого відбору завдань відповідно особистісним властивостям студентів.
3. Акцентування уваги на універсальності та єдності всіх засобів композиції, їх взаємозв'язку з рештою художньо-зображувальними можливостями, спрямованими на створення художнього образу і передання головної ідеї творчої роботи.

1. Композиція з однією фігурою у ландшафтному середовищі.

Завдання – створити власну графічну роботу, де фігура людини розташована у ландшафті на основі композиційних закономірностей і з додержанням анатомічних закономірностей та пропорцій людини, а також із врахуванням законів лінійної перспективи.



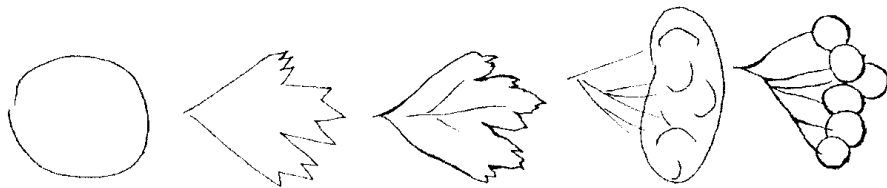
2. Композиція сільського пейзажу.

Завдання - створити сільський ландшафт з хатніми тваринами та рогатою худобою додержуючись відповідних композиційних законів, а також основ лінійної, повітряної перспективи.



3. Декоративна композиція з рослинним візерунком.

Завдання – створення рослинного орнаменту на основі композиційних закономірностей (рівновага, симетрія, контраст, динаміка тощо). Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



4. Композиція приватного подвір'я.

Завдання – виконати композицію приватного подвір'я з хатніми тваринами, худобою тощо на основі застосування законів композиції, а також лінійної та повітряної перспективи із застосуванням кольорової графіки.



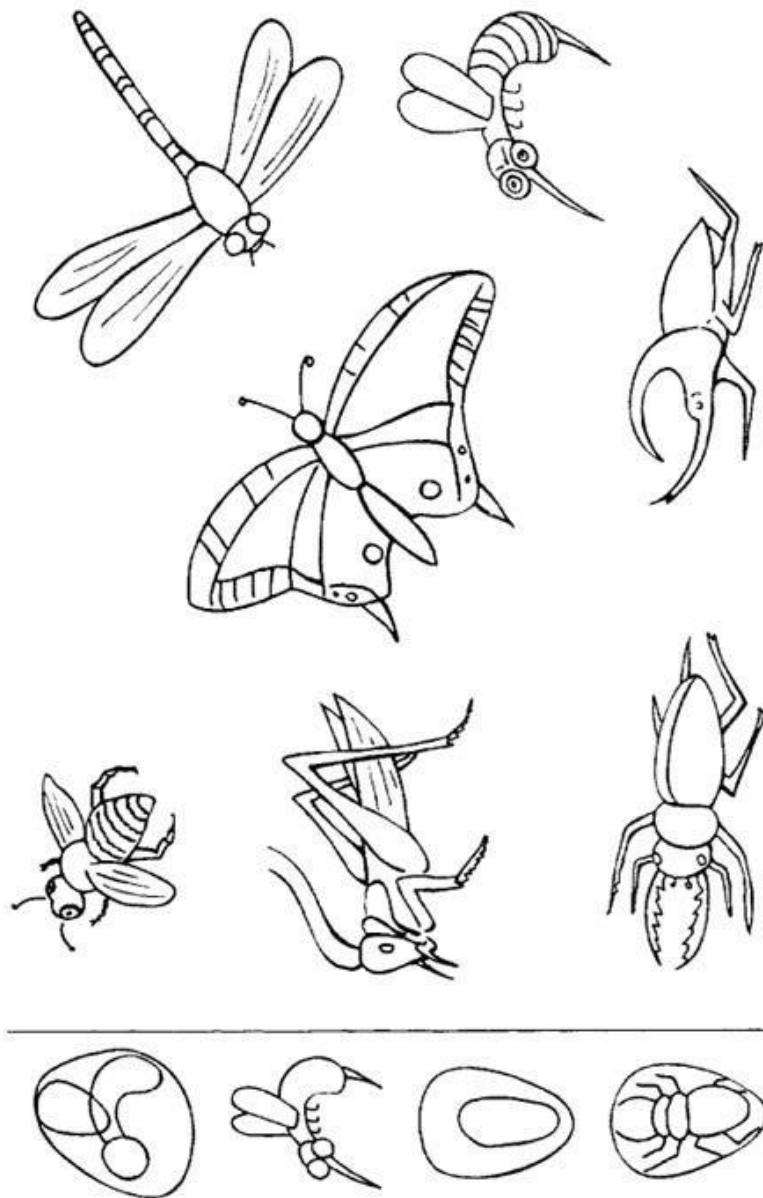
5. Декоративна композиція з однією фігурою.

Завдання – створити композицію з однією фігурою щодо художньої тематики з додержанням певних анатомічних та композиційних закономірностей, а також відповідно до лінійної та повітряної перспективи. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



6. Декоративна композиція «Світ комах»

Завдання – створити декоративну композицію за тематикою світу комах із застосуванням закономірностей (рівновага, симетрія, контраст, динаміка тощо). Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



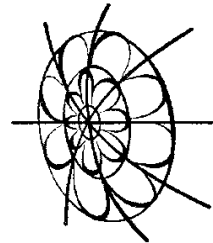
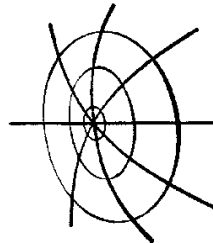
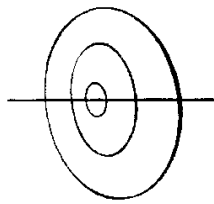
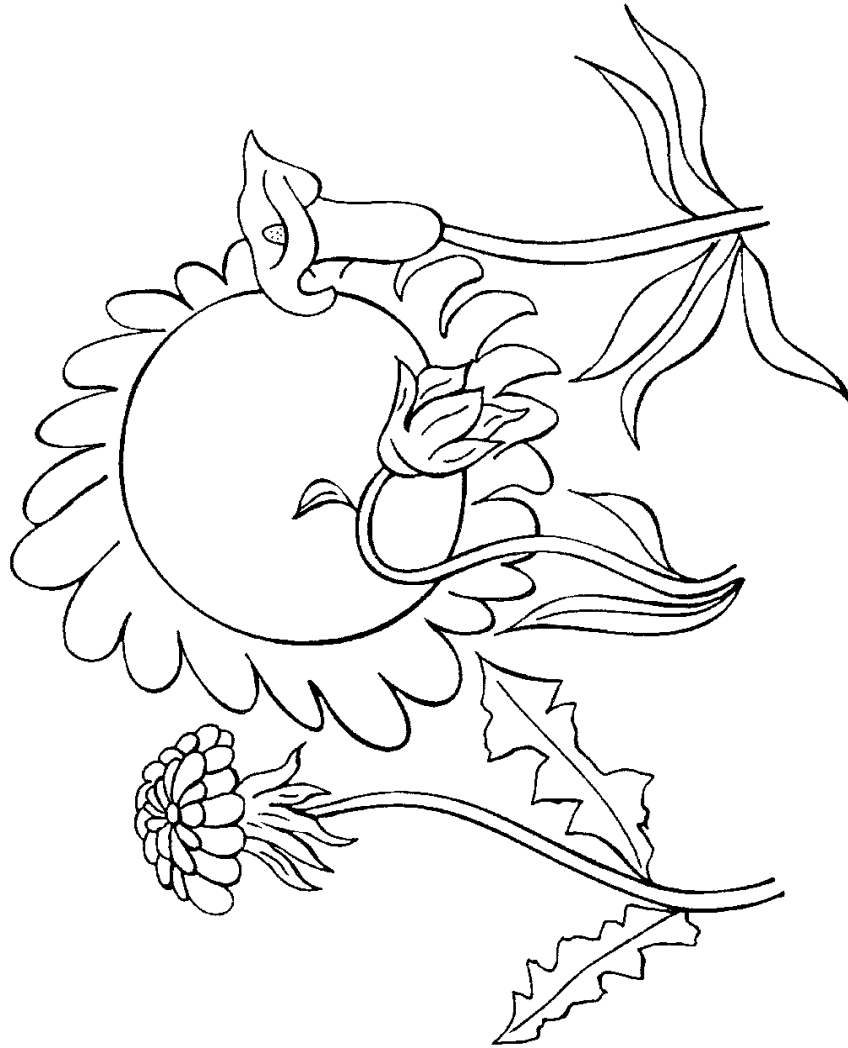
7. Декоративна композиція «рослинний світ».

Завдання – створити декоративну композицію із рослин базуючись на композиційних закономірностях з застосуванням засобів кольорової графіки. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



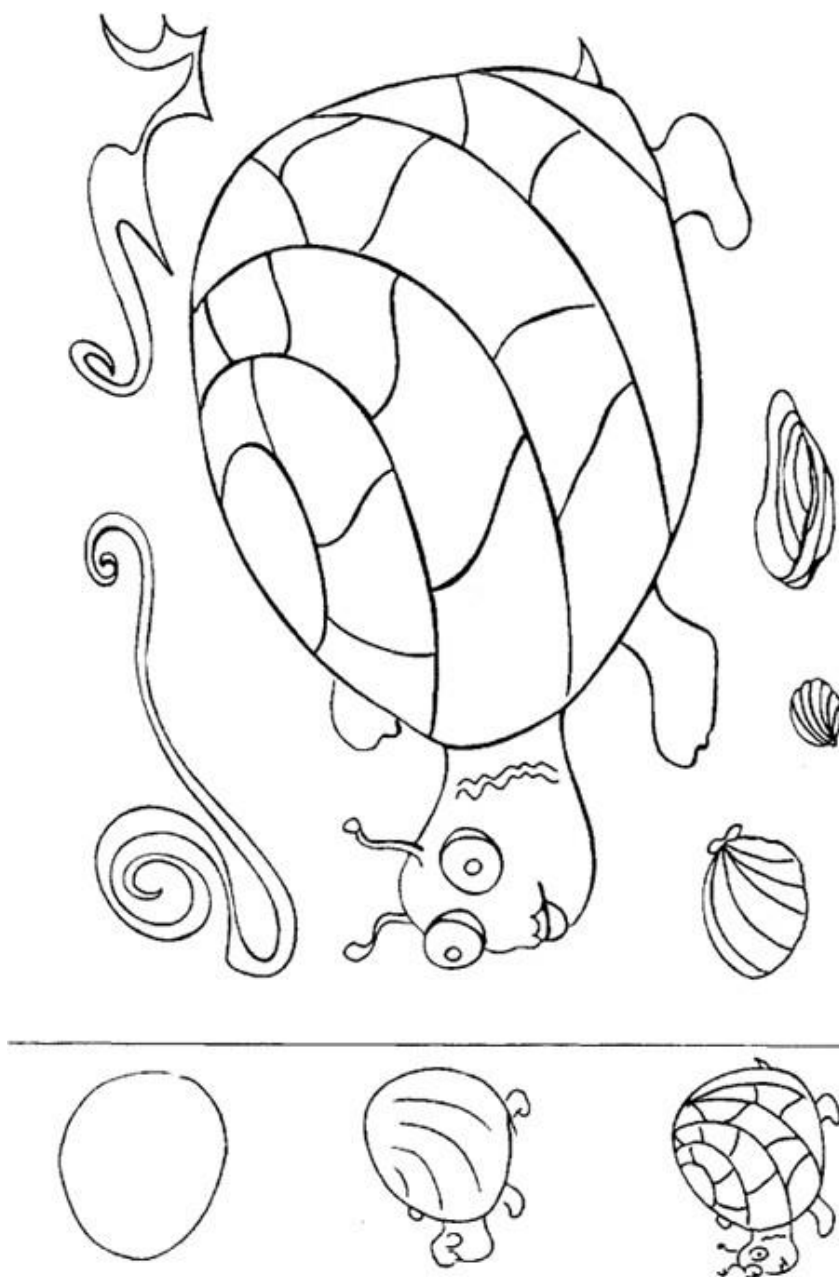
8. Декоративна композиція з квітів.

Завдання – створення декоративної композиції з різноманітних квітів з виділенням головного та другорядного із застосуванням кольору. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



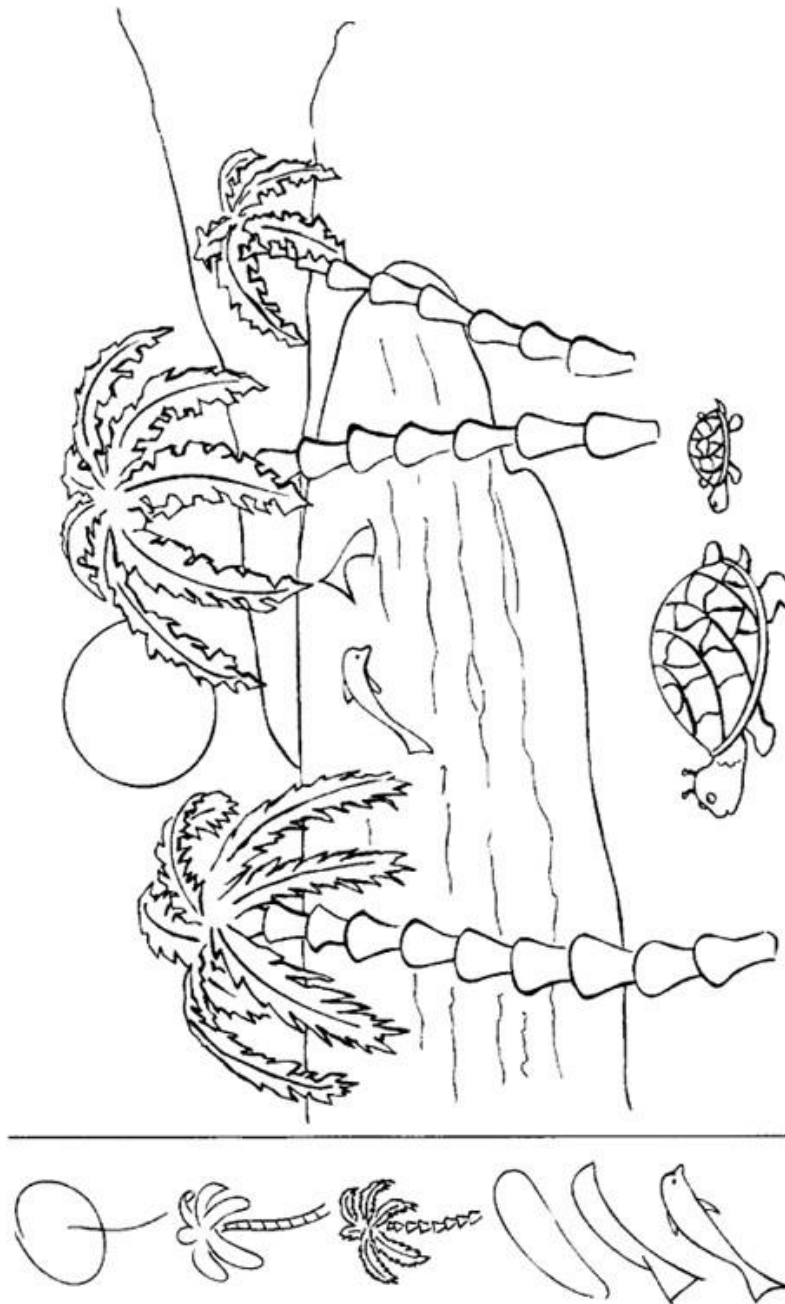
9. Декоративна композиція «тварина як казковий персонаж».

Завдання – створення декоративної композиції, яка призначена для дітей, із використанням будь-якої тварини у якості казкового персонажу. При роботі над композицією ґрунтуватися на законах композиції та застосувати кольорову графіку. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



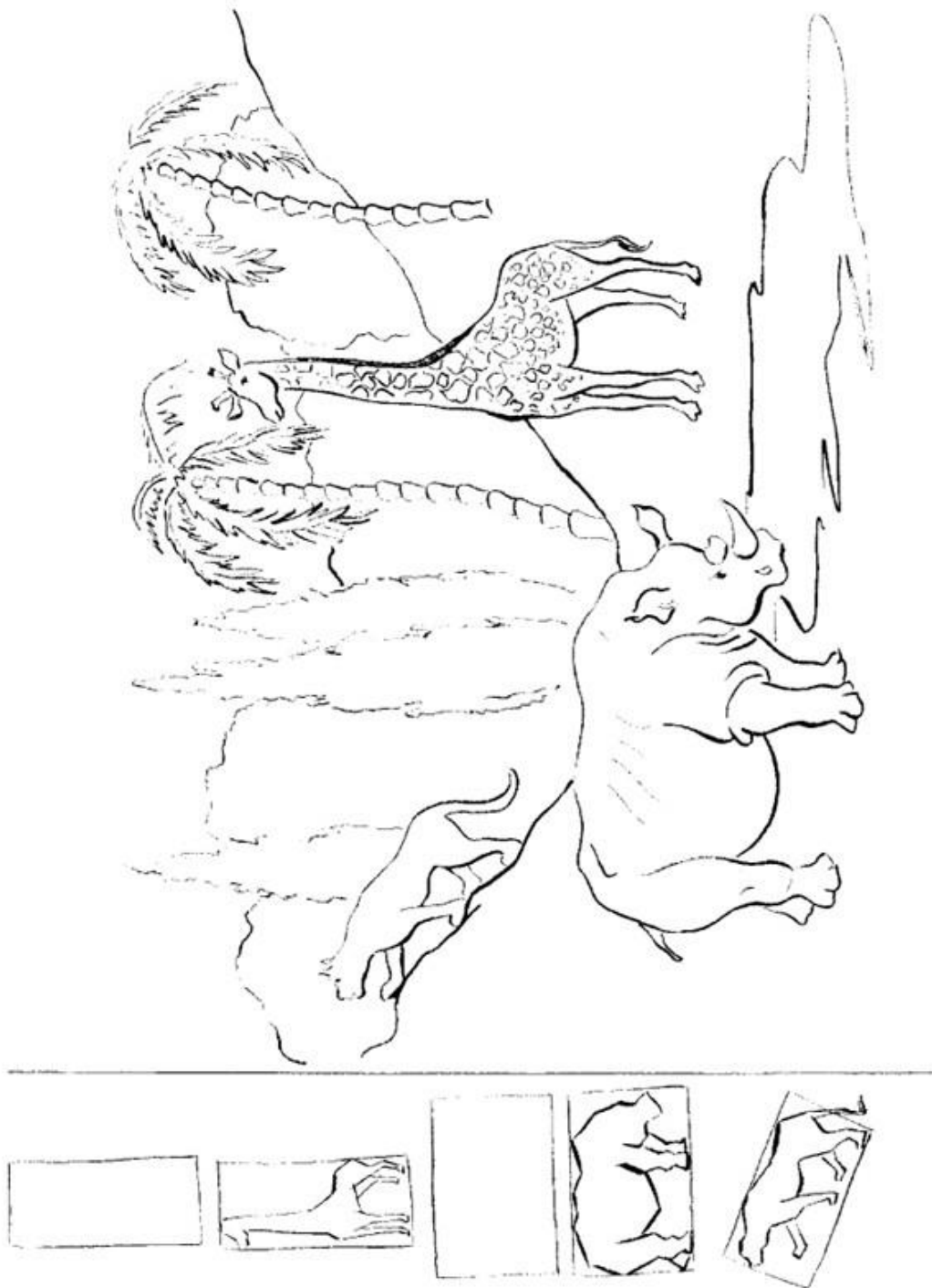
10. Декоративна композиція «морський пейзаж».

Завдання – створення декоративної композиції морського пейзажу із доданням до неї тваринного та рослинного світу. Крім того, додержуватися законів лінійної та повітряної перспективи. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



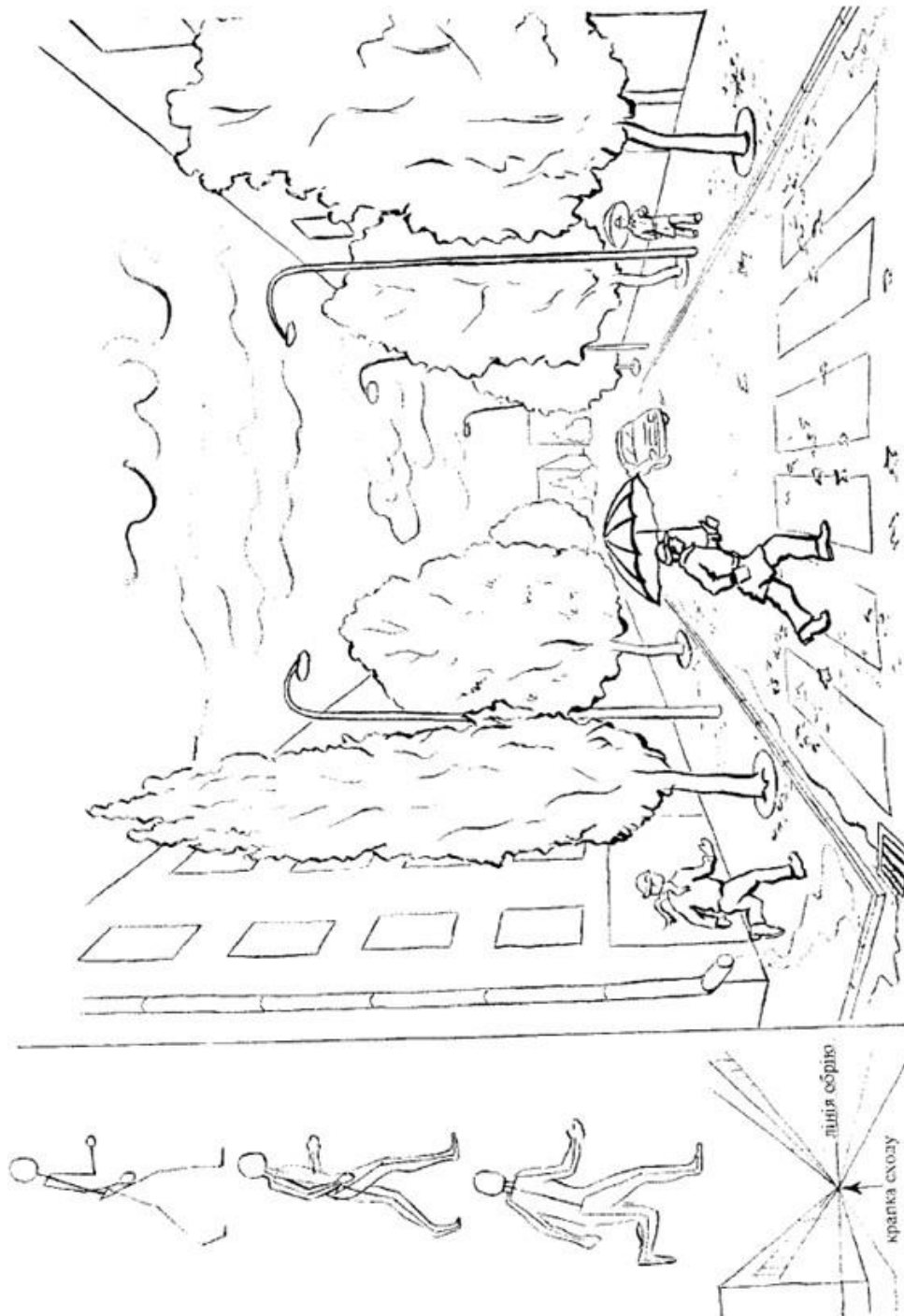
11. Декоративна композиція «Екзотичні тварини».

Завдання – створення цілісної композиції із застосуванням екзотичних тварин на основі композиційних закономірностей із додержанням лінійної та повітряної перспективи.



12. Багатофігурна композиція «Осінь у місті».

Завдання – створення багатофігурної композиції на тему осіннього міста з опорою на композиційні закономірності, а також лінійну та повітряну перспективу із застосуванням технічних засобів кольорової графіки.



13. Декоративна композиція «Людина і природа».

Завдання – створення декоративної композиції за темою гармонійного існування людини і природи. Застосувати композиційні закономірності, а також лінійну та повітряну перспективу із застосуванням технічних засобів кольорової графіки. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



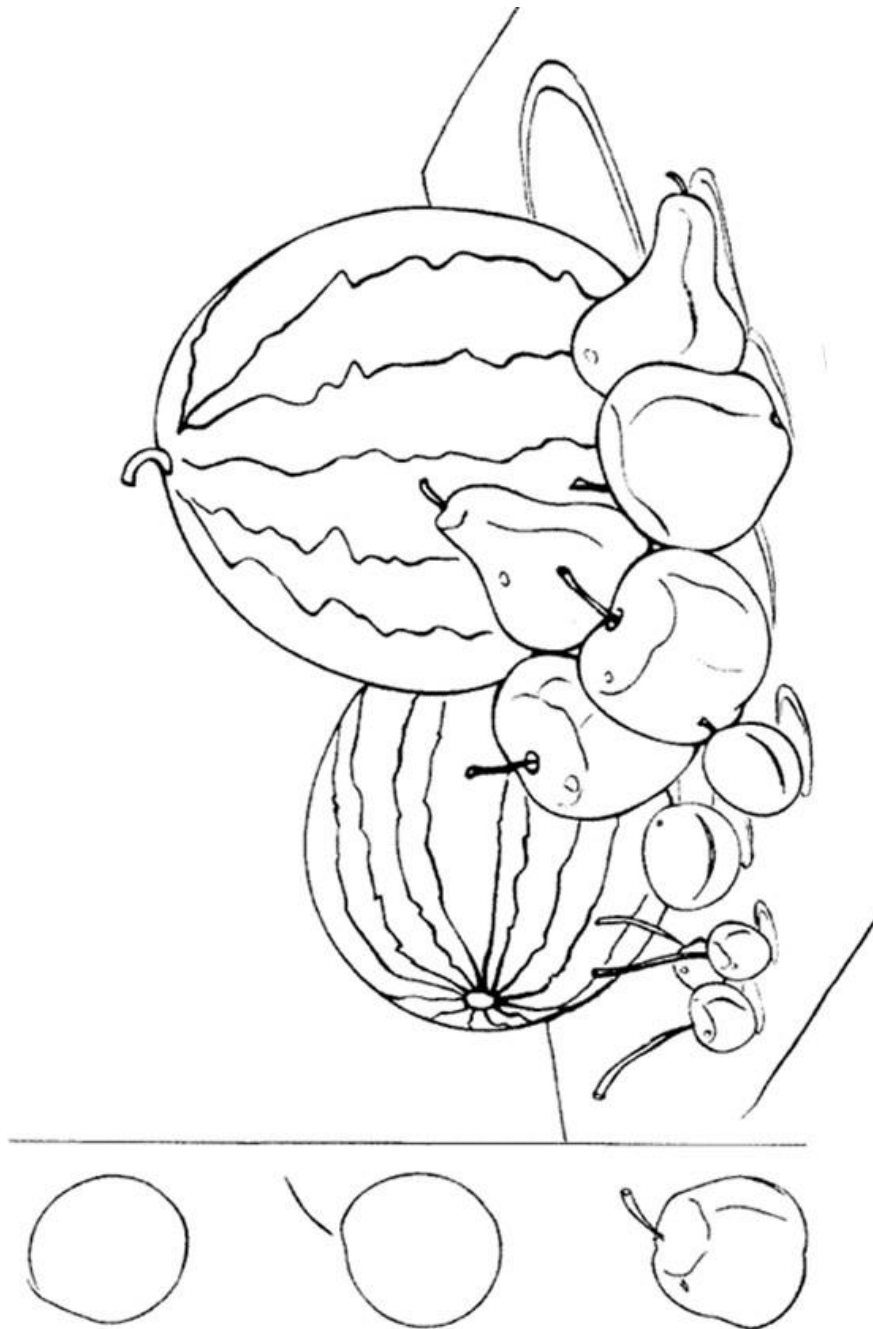
14. Декоративна композиція «Гірський пейзаж».

Завдання – створення декоративної композиції гірського пейзажу з доданням певних архітектурних споруд із додержанням законів композиції, лінійної та повітряної перспективи. Застосувати засоби кольорової графіки.



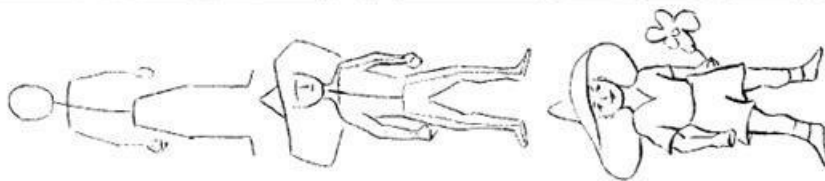
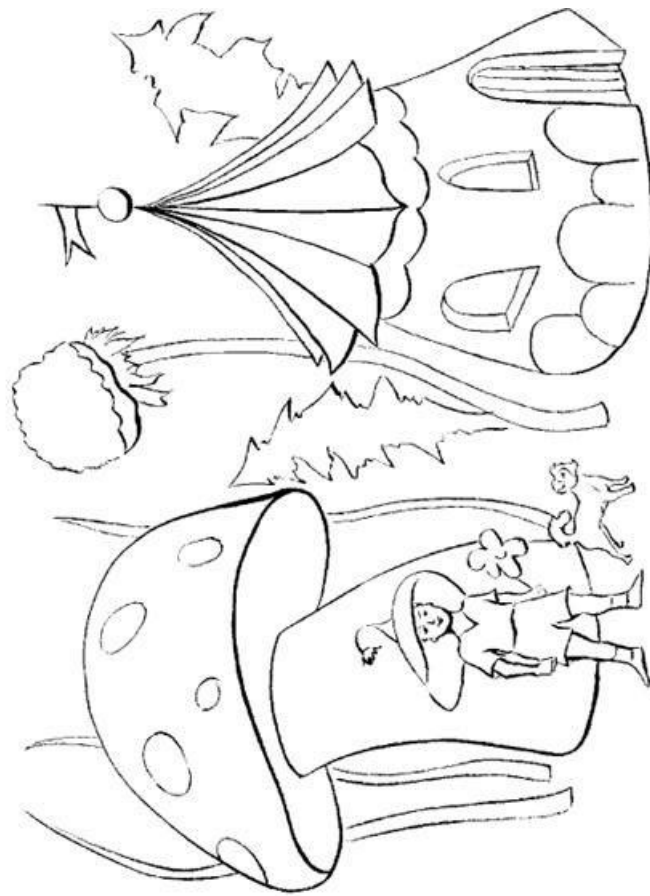
15. Декоративна композиція натюрморту з фруктів, ягід.

Завдання – створити декоративну композицію з фруктів, овочів, ягід, посуду тощо. Додержуватись законів композиції, лінійної та повітряної перспективи застосувати засоби кольорової графіки. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



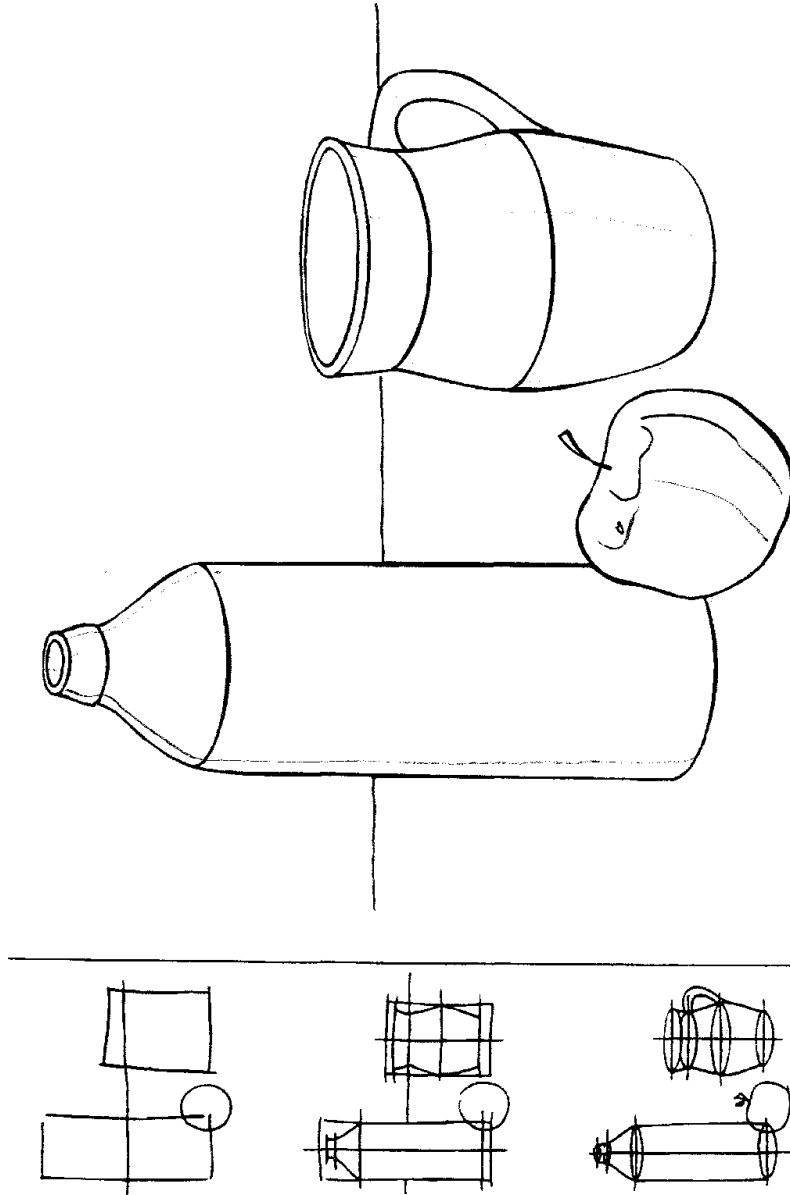
16. Декоративна композиція до літературного твору.

Завдання – створення декоративної композиції до будь-якого літературного твору додержуючись законів композиції і підкресленням головного другорядним. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



17. Декоративна композиція «Натюрморт».

Завдання – створити декоративну композицію натюрморту на основі законів композиції, лінійної та повітряної перспективи. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



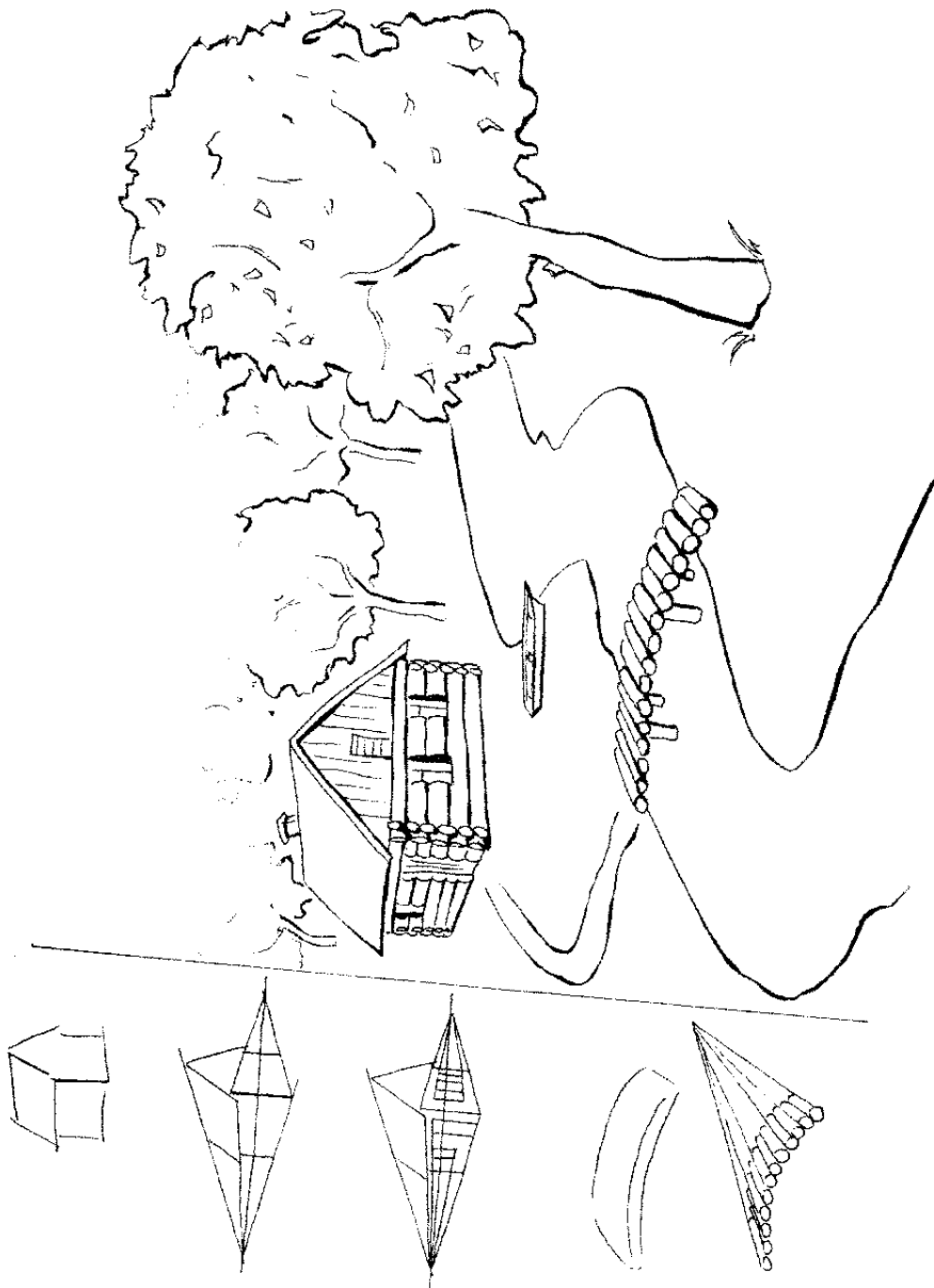
18. Декоративна композиція «Вітрильник».

Завдання – створити декоративну композицію із вітрильників на основі законів композиції, лінійної та повітряної перспективи та з врахуванням колірних закономірностей. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



19. Декоративна композиція дім у лісі.

Завдання - створити декоративну композицію із вітрильників на основі законів композиції, лінійної та повітряної перспективи та з врахуванням колірних закономірностей. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



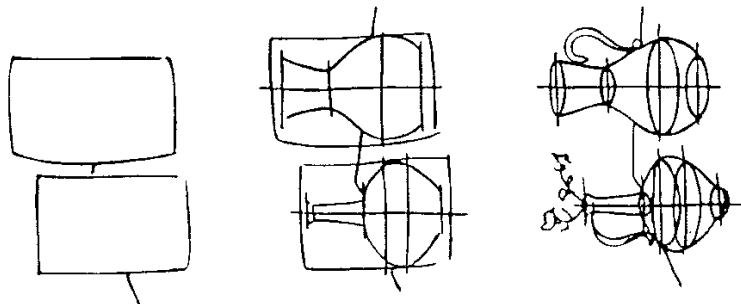
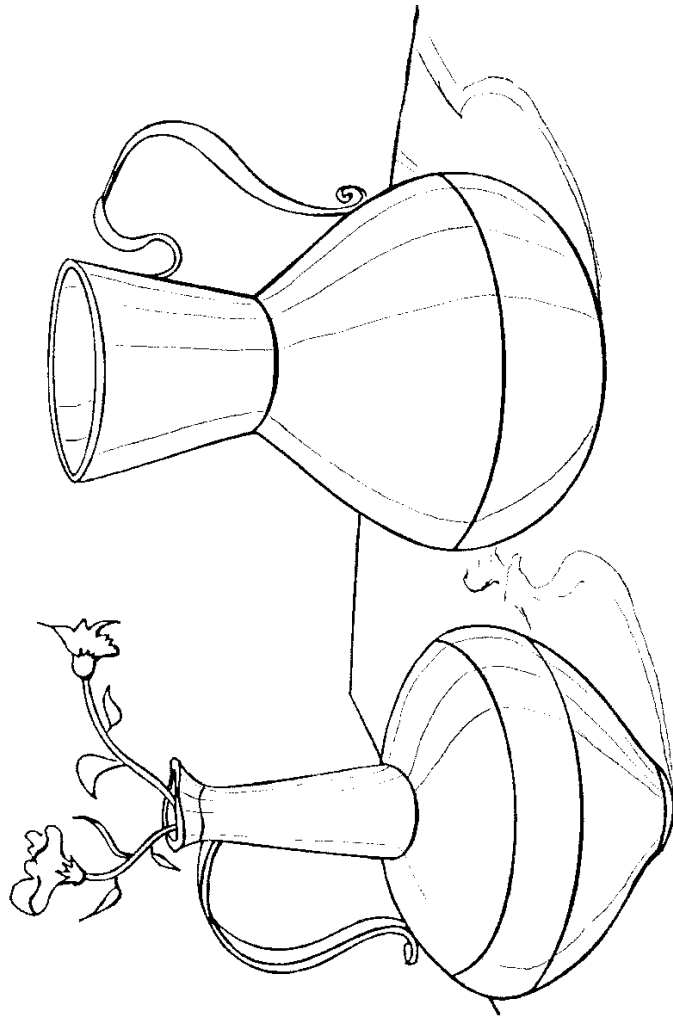
20. Декоративна композиція «Світ фантастики».

Завдання – створити декоративну композицію з фантастичними рослинами і птахами. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



21. Декоративна композиція «Натюрморт з посуду».

Завдання – створити композицію з предметів побуту на основі композиційних закономірностей, а також із застосуванням засобів кольорової графіки. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



22. Декоративна композиція «Персонажі з народних казок».

Завдання – створити декоративну композицію, яка складається з персонажів народних казок та призначену для дитячої аудиторії із врахуванням композиційних закономірностей, а також на основі лінійної та повітряної перспективи. Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



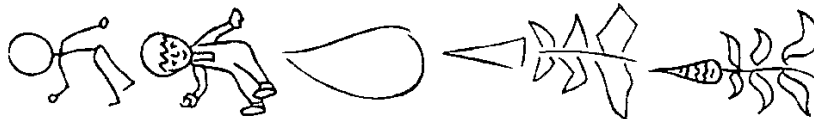
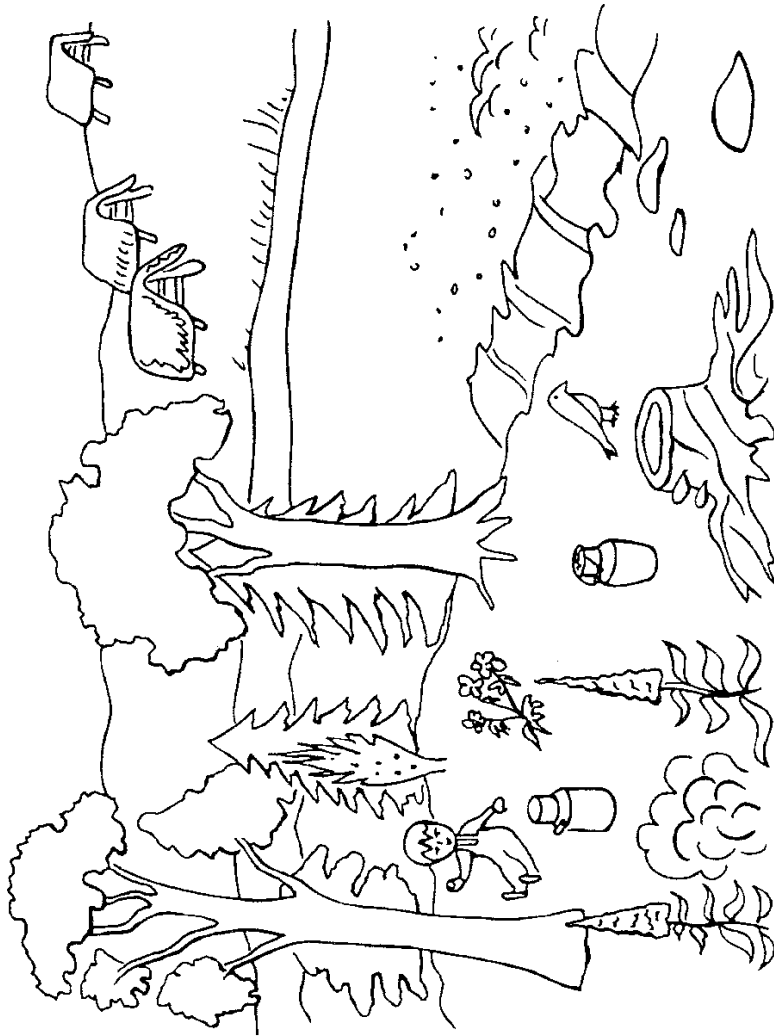
23. Декоративна композиція «Екзотичні краєвиди».

Завдання – створення декоративної композиції за темою екзотичних .
Застосувати композиційні закономірності, а також лінійну та повітряну перспективу із застосуванням технічних засобів кольорової графіки.
Передбачити технічну можливість виконання поставленого завдання у різних видах декоративного розпису, мозаїки, вітражу тощо.



24. Декоративна композиція «Лісова галявина»

Завдання – створити декоративну композицію за темою лісу, річки, галявини і людини на основі композиційних закономірностей, лінійної та повітряної перспективи, а також із застосуванням кольорової графіки.



Література:

1. Зайцева В.І. Практика композиції навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Зайцева В.І./ Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка. – К. : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. – 116 с.
2. Чирва О,Ч, Історія та теорія графічного мистецтва : конспект лекцій для здобувачів денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація / О. Ч. Чирва, О. Ю. Оленіна ; Харків. Нац. Ун-т. міськ. Госп-ва імю О. М. Бекетова, 2021. – 128 с.
3. Денисенко С. М. Основи композиції і проєктної графіки [Електронне видання]: навчальний посібник / Денисенко С. М. – К: НАУ, 2021 – 52 с.
4. Силко Є.М. композиція: Навчально-методичний посібник (для студентів спеціальності 6010102). – Чернігів: Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченко, 2015. – 53 с.
5. Берлач О. Графічні техніки в образотворчому мистецтві. Навчальний посібник. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2022. – 103 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (м. Київ, просп. Голосіївський, буд.3) URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Одеська національна бібліотека імені М. Горького. (м. Одеса, вул. Пастера, буд.13) URL : <http://odnb.odessa.ua/>
3. Бібліотека Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського (м. Одеса, вул. Старопортофранківська, буд.36). URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>